

Leben und Lebensverlängerung, Sechs Leipziger Radiovortrage, von Prof. Dr. Med. et PHIL. GEORG VON WENDT. Mit 15 Abbildungen auf 8 Tafeln. 1927. Leipzig, Verlag von CURT KABITZSCH. Prijs: 3.30 mark, geb. 4 mark.

„I wish everybody knew more, and I think one reason why everybody does not know more of the value of scientific work—well, perhaps it is because some of the scientists do not express themselves so that an ordinary man can understand them”.

Deze ontboezeming van Congress-man TEMPLE schoot ref. te binnen toen hij deze reeks van radio-voordrachten las. De spreker heeft in een zestal voordrachten zeer belangrijke hygiënische en geneeskundige vraagstukken van verschillenden aard behandeld, o.a. de beteekenis der minerale bestanddeelen van het voedsel, het verouderen, het jodium-vraagstuk, „uitstervende” ziekten, en daarover veel belangwekkends en wetenswaardigs verteld, waarvan de luisterende artsen ongetwijfeld genoten zullen hebben. Of dit ook met zijn leeken-luisteraars het geval is geweest, is de vraag. Spreken voor leeken over wetenschappelijke onderwerpen is een moeilijke kunst. Bij het in elkander zetten van populair-wetenschappelijke voordrachten mag men niet uit het oog verliezen, dat men te doen heeft met een gehoor dat uit kringen komt, waar zelden of nooit van wetenschap gerept wordt en voor hetwelk de eenvoudigste wetenschappelijke begrippen en feiten abacadabra zijn. Bij het lezen van deze overigens degelijke opstellen krijgt men den indruk dat de spreker een te goeden dunk van het bevattingvermogen van den leek-luisteraar heeft gekoesterd. Het is daarom maar goed, dat deze voordrachten in druk zijn verschenen, zoodat de weetgierige leek gelegenheid heeft hen op zijn gemak te lezen en te herlezen.

E. C. VAN LEERSUM.

Het drogen van eiwithoudende vloeistoffen en fermenten.
Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden. (Maandag 25 April, 1927), door J. H. AKKERMAN, gedrukt bij D. BFWER & Zn. te Rotterdam.

De schrijver begint met een overzicht der verschillende conserveerings-methodes, zooals verwarmen, koud houden, drogen, rooken, inzouten en verder toevoegen van bederf tegengaande stoffen en bespreekt de vóór- en nadeelen der verschillende wijzen van werken. Uitvoerig staat de schrijver stil bij de in den lateren tijd aanbevolen wijzen van snel drogen. Inzonderheid is bestudeerd de wijze van werken volgens KRAUSE, waarbij van de middelpuntvliedende kracht gebruik wordt gemaakt en AKKERMAN heeft ten slotte daaruit zijn eigen nieuwe methode ontwikkeld. De te drogen vloeistof vloeit op een snel draaiende schijf en van deze op een eveneens snel draaiende band, vervolgens weer op een band met grooteren diameter en zoo op een aantal banden. Van de laatste band slingert de massa vrij in de ruimte, waardoor lucht van de gewenschte temperatuur kan worden geleid. De aldus verkregen

praeparaten worden bij betrekkelijk lage temperatuur nagedroogd, tot het vochtgehalte onder de één pCt. is gekomen en dan kunnen zij, zonder merkbaar nadeel voor enzymes of vitamines, ter dooding van kiemen, $\frac{1}{2}$ uur op 85° worden verhit. De wijze van werken is getoetst aan melk en bloed, benevens aan enzymes en verweerstoffen. Het onderzoek, waarbij ook gebruik is gemaakt van proeven op dieren en waarbij sommige praeparaten ook aan zieken zijn toegediend, laat zien, dat de eiwitstoffen bij deze behandeling grootendeels oplosbaar blijven, dat enzymes en vitamines hun werkzaamheid behouden en dat ook verweerstoffen in bloedsera niet te loor gaan, hoewel sommige wel zeer gevoelig blijken te zijn. Het onderzoek is zeker ook voor de practijk van groot gewicht.

RINGER.

E. OPITZ †, *Handbuch der Frauenheilkunde für Aerzte und Studierende*. Fünfte umgearbeitete und erweiterte Auflage. I. Band. Allgemeiner Teil. II. Band. Besonderer Teil. München. Verlag von J. F. BERGMANN. Prijs: 90 mark, geb. 100 mark.

OPITZ, de bekende vrouwenarts aan de hoogeschool te Freiburg in Breisgau, opvolger van HEGAR en KRÖNIG, is onverwachts in September van het vorige jaar aan de gevolgen van een automobiëlongeluk bezweken. Deze vijfde druk van zijn handboek is het laatste werk van den helaas te vroeg overledene. Een zwanenzang derhalve van hem, die op wetenschappelijk gebied nog zooveel beloofde!

De eerste druk verscheen in 1913; door den oorlog liet de tweede druk op zich wachten tot 1920 en daarna volgden de uitgaven snel, zoodat thans de vijfde geheel omgewerkte en uitgebreide druk voor ons ligt. Als medewerkers leest men louter goed klinkende namen: in het algemeene deel beschrijft TANDLER de ontwikkelingsgeschiedenis en de anatomie van het urogenitaal-systeem, SEITZ de physiologie der vrouwelijke geslachtsdeelen, MENGE de hygiëne en dieetiek der vrouw, BAISCH de algemeene symptomatologie, WALTHARD de verhouding tot andere organen, SELLHEIM, de gynaecologische onderzoekingsmethodes en OPITZ zelf de algemeene behandeling, de radiotherapie, voorts asepsis en sepsis. Alle hoofdstukken zijn gesteld in een vorm, zoo beknopt mogelijk, zoodat de geheele eerste band nog geen 500 bladzijden telt; in de literaturopgave worden slechts de belangrijkste en nieuwste werken vermeld. Aldus mist het boek de voordeelen van een *handboek*, waarin men al, wat wetenswaardig is, zou moeten kunnen vinden, en is het eigenlijk een meer uitgebreid *leerboek* geworden, geschreven door verschillende personen.

Het tweede deel is uitgebreider, het bevat 644 bladzijden. De vraag op welke wijze men den lezer de pathologie van de vrouwelijke geslachtsdeelen het best bijbrengt, door de organen afzonderlijk te beschouwen of een indeeling te maken volgens de aetiologie der ziekten, is in dit handboek op gelukkige wijze opgelost door beide wegen te volgen: In het onderdeel: „Systemerkrankungen” behandelen BAISCH de steriliteit; AMAN † de gonorrhoe, FUTH de lues,